

פיצויים באפלה

עם המהפכות הפנסיוניות גם כספי הפיצויים ומענקי הפרישה עוברים טלטלה שתפגע ביכולת הנזילות שלהם. **כלכליסט** בודק מהם האיומים המרכזיים על כספי הפיצויים וכיצד יכולים העובדים להתמודד איתם

רות רגב

ת

יקון 3 לחוק קופת הגמל, שנכנס לתוקף בינואר 2008, הפך את הקופות מהגניות לקצ' בתיות ובעיקר ערער את ביטחונם של העובדים בכל הנוגע למעמדם של כספי הפיצויים ומענ' קי הפרישה שלהם. הדבר נכון בייחוד לאלה שעזבו את מקום עבודתם מאז ינואר ועד היום ולא לה העומדים לפני פרישה בקרוב.

בעקבות כניסתו לתוקף של תיקון 3, הפסיקה רשות המסים את הנפ' קת האישורים לרצף זכויות פיצויים, והודיעה אותם רק לאחרונה. אישורים אלה מאפשרים לדחות את תשלום המס, ולהותיר כספים אלה בקופות כהגניים עבור עובדים שעזבו מקום עבודה אחד ועברו לאחר. אולם במקביל הורה משרד האוצר לקופות הגמל לא להמשיך לאפשר לעובדים אשר עזבו את מקום עבודתם להשאיר את כספי הפיצויים בקופות לאחר ניכוי המס, ככספים נזילים. האוצר אף מבקש לע' רוח תיקונים משלימים לתיקון 3 בחד' קי המס המערערים על חופש הפעולה והבחירה של העובדים בנוגע לכספי הפיצויים שלהם. "כלכליסט" סוקר את האיומים המרכזיים על כספי הפיצויים של העובדים בעקבות הפיכת קופות הגמל לקצבתיות.

עד כניסתו של תיקון 3, בעת עזיבת עבודה או פרישה עמדו לפני העוב' רים שלוש אפשרויות עיקריות: לשלם מס ולמשוך את כספי הפיצויים מה'

קופה במוזמן, לשלם מס ולהשאיר את כספי הפיצויים ככספים נזילים בקופה, שאותם יוכלו למשוך בכל עת שיבחרו, או לבקש אישור מרשות המסים לרצף זכויות פיצויים. בכך ניתנה להם האפשר' המס על כל כספי הפיצויים ומענקי הפרישה לשנים שבהן הכנסתם פוחתת באופן ניכר, ומכאן גם החיוב במס.

בין הפטיש לסדן

תיקון 3, שהגוף את רגל הקצבה, ביטל את מעמדם של הקופות כקופות גמל אישיות לפיצויים, ולכן אי אפשר

שהחליפו את מקום עבודתם מאז תחילת השנה ובעיקר אלו שנאלצו לפרוש פרישה מוקדמת. מדובר בעיקר בסק' טורים כמו כוחות הביטחון וצה"ל וגם בענף החייטק, ששם מבצעי "פרישה מרצון" נפוצים בקרב עובדים בני 50 פלוס – שלהם יותר מעשור עד לגיל הפרישה הקבוע בחוק. "תוחלת החיים מתארכת בעוד תקופת העבודה מתקצרת", אומר רו"ח אמיר גבאי, מנכ"ל B4 יועצי פרישה. "בגדול, יש לעובד 30 שנה לעבוד ור" 30 שנה לחיות מכספי הפנסיה. כספי הפיצויים ומענקי הפ' רישה הם בעצם פיצוי על שנים שלא עובדים בהן, והגבלתם בדרך של מיסוי

"נוצר מצב שבו העובד עשוי לשלם מס פעמיים: פעם אחת על כספי פיצויי הפיטורים בעת שעזב את עבודתו, ופעם שנייה כאשר יקבלם כקצבה חודשית"

יתר פוגע בייעודם."

החשש למעמדם הנזיל של כספי הפיצויים עלה לראשונה כאשר האוצר פנה למנהלי קופות הגמל באפריל 2008 בהנחיה כי אם עובד מבקש, במועד עזיבת מקום העבודה, להעביר את כספי הפיצויים הנזילים לאחר ניכוי המס לחשבון עמית עצמאי באותה הקר' פה, תיחשב העברה כזו בעצם להפקדה חדשה. לפיכך את אותם כספי פיצויי הפיטורים ה"נזילים" שעליהם כבר שולם המס יוכל העובד למשוך בעתיד, את חלקם או כולם, רק כקצבה.

הנחיה זו יצאה אף על פי שתיקון 3 קבע, בין היתר, כי את כספי פיצויי הפיטורים נוכל למשוך בסכום חד-פעמי גם בעתיד. גם תיקון נוסף לתקנות מס הכנסה, שהתקבל בכנסת לאדר ינואר השנה, קבע כי עובד עדיין רשאי, בין היתר, להשאיר את הפיצויים המגיעים לו באותו חשבון בקופה, ולמשוך סכר' מים אלו בכל עת שיבחר ללא אפשרות להפקיד לחשבון סכומים נוספים או להעביר את כל סכום הפיצויים המג' עים לו לחשבון עמית עצמאי בקופה. נכון לעכשיו, לאור הנחיות האוצר, אם עובד לא משך מהקופה את כספי הפיצויים מיד עם פרישתו או עם המ' עבר למקום עבודה אחר, ייחשבו כספים אלו באופן מעשי כאילו הופקדו מחדש בקופה, ולכן יוכל לקבלם רק בגיל פרישה על פי החוק, וגם אז רק כקצבה ולא כסכום הוני.

"באופן מעשי, נוצר מצב שבו העו' בר עשוי לשלם מס פעמיים, פעם אחת שילם מס על כספי פיצויי הפיטורים בעת שעזב את מקום עבודתו, ופעם שנייה הוא עשוי לשלם מס על אותם הכספים כאשר יקבל אותם כקצבה חודשית", אומר רו"ח גבאי. "לחלופין, אם ימשוך את הכספים בעת עזיבת מקום העבודה, העובד צפוי לא רק לשלם את גובה המס המרבי אלא גם לפגוע בזכויותיו, כגון תשואה מובט' חת על אותם הכספים במסגרת פולי' סות ביטוח מנהלים ותיקות, וכן לדלל את החיסכון הפנסיוני שלו, וזאת על אף כוונת האוצר לעודד את החיסכון לפנסיה".

גם מצבם של עובדים שיחליטו לא

מה כדאי לעשות בכספי הפיצויים ובמענקי הפרישה?

למשוך את הכספים	להמתין	להשאיר את הכספים	לערער
מי עובד לפני פרישה מוקדמת בגיל 55	עובד שעזב את מקום עבודתו במהלך חודש ינואר 2008	עובד שמחליף את מקום עבודתו	עובד שהחליף מקום עבודה וקיבל פיצויים ומענק פרישה מעל לתקרה שנקבעה
באילו תנאים אינו מתכוון להמשיך לעבוד וחשכוונתיו דלים	השאיר הכספים בקופת הגמל לאחר ניכוי מס הנחשב "להפקדה חדשה"	לבצע רצף זכויות פיצויים ברשות המסים	בוצע רצף זכויות פיצויים ונוכה מס מהכספים שמעל לתקרה שנקבעה
למה כעת ניתן למשוך כספי פיצויים במוזמן ובעתיד המשיכה של כספים שיחשבו כהפקדה חדשה תהיה רק כקצבה	כדאי להמתין להבהרות מהאוצר וניתן "להתחרט" עד 13 בדצמבר 2008 ולמשוך את הכספים במוזמן	דחיית התחשבות עם רשויות המס למועד שבו ההכנסה מעבודה יורדת, חוסכת במס	התקרה שנקבעה היא תזכיר חוק בלבד ולא עברה חקיקה

הטבלה מערכה בסיסית של רו"ח אמיר גבאי, ממחלקת למיסוי ומכס

אלף שקל. מעל סכום זה ייאלץ העובד לשלם מס לפי שיעור המס השולי שלו כבר במועד החלפת מקום העבודה. לדעת רו"ח גבאי, קביעת תקרה לרצף זכויות פיצויים צפויה לתמרץ מעסיקים ועובדים "לצבוע" כספים שניתנים לעובדים בכירים כתמורה על הגבלת עיסוק, איתחורות, שמירת סודיות וכדומה, במקום כספי פיצויים ומענקי פרישה, כדי שסכומים אלה ימוסו בשיעור מס רווח הון בלבד. רו"ח גבאי גם מציין כי לפי התיקון המוצע לפקודת מס הכנסה לעניין רצף זכויות פיצויים, רשות המסים לא תא' פשר לבצע פעמיים פרישת מס קדימה. זאת בנוגע לכספי הפיצויים ולמענקי הפרישה שמעבר לתקרה שנקבעה ומאותה תקופת עבודה, ולכן גם קביעה זו תביא למיסוי יתר.

ruth.regev@calcalist.co.il

המהפכות הפנסיוניות, אך התיקונים המשלימים צפויים להרע עם העוב' רים וזאת אף בחקיקה רטרואקטיבית מינואר 2008.

"יצבעו את הכספים"

בין התיקונים, כאמור, מוצע לקבוע במסגרת האישור לרצף זכויות פיצויים תקרה למענק הפרישה, בגובה של ארבע פעמים השכר הממוצע במשך כפול מספר שנות העבודה של העובד (מעבר ל-100% פיצויים שהופקדו בקר' פות). כלומר אם השכר הממוצע במשך כיום עומד על 7,663 שקל ומספר שנות העבודה של העובד מסתכם ב" 30 שנה, הרי שהסכום המרבי שאותו יכול העו' בר לייעד לרצף זכויות פיצויים כסכום פיצויים הוני, בלי לשלם עליו את המס בעת מעבר מקום עבודה, יהיה כ" 920

להעביר הנחיות לקופת הגמל שלהם ולהמתין "על הגדר" למועד לא ידוע, לרגע שבו רשות המסים תשלם את תרגום המהפכה הפנסיונית לשפת המס והאוצר ייצא בהבהרות והנחיות חדשות – עשוי להיות לא טוב. לדברי רו"ח גבאי, "זה עלול לעלות להם במיסוי יתר על הרווחים שכס' פי הפיצויים יוכלו לצבור, כלומר תשלום מס בגובה שיעור המס השר' לי שלהם במקום שיעור מס רווח הון בלבד. בכל מקרה הם ייאלצו למצוא מקור חלופי להכנסה חודשית שוטפת כל עוד אין ביכולתם להשתמש בכספי הפיצויים ובמענקי הפרישה, שנועדו מלכתחילה לפצות על תקופות של היעדר הכנסה או הפחתה בגובהה". במקביל לחידוש הנפקת אישורים לרצף זכויות פיצויים החלה רשות המסים בגיבוש תיקוני מס לאור